

МЕЖА

Женя Степко

Я розмежую себе в тверді часу,
як слово медлено начне сповзати у текст,
якого думкою я торкаюсь.

переклад віршика моєї подружки Марини

Межа простору: смт Березнегувате (Миколаївська область)
Межа часу: один день
Межа горя: втрата
Відсутність межі: ? (предстоїть знайти)

Я мислено можу окреслити межу, яка б колись стала самою главною і важною, но, уви, вона в таку перетвориться не зможе. Бо мислено сама велика межа розсипається на множество маленьких і середніх меж: самі крошечні з них нагадують голочки. Вони колять мої думки зсередини і їх неможливо переступити. Але якщо мій мислений експеримент вдасться, то я все-таки зберу цю множинку мелких колючих голочок-меж до кучі, а після — створю із них Абсолютну межу. Тільки для того, щоб її було зручніше переступити. Любуватися і очаровуватися нею я не буду, обіщаю.

***

Я їду в поїзді. Він мчить до такого конкретного місця, що мене ранив гострота цієї конкретики — поїзд, всією своєю тяжестю опираючись на межу рельсів, везе мене (коль голочкою) додому.

Я скучала. Я так давно там не була. Я уже двісті п'ятдесят раз посадила своє серце в клітку, я хотіла роз**МЕЖУВАТИ** себе і боль (коль), але у надзирательниці моєї внутрішньої тюрми не було сил приглядувати за серцем. Того воно й неухваляно совершало побіги, наплював на час і простір, воно рвалося до болю, мчалося до межі конкретної, унічию абстрактної. До межі розмежування.

Коли я народилася на Півдні, то і подумати не могла... (буквально). Коли я народилася на Півдні, то і подумати не могла, що народжуюсь на **МЕЖІ** тому самому місці, сквозь яке промчить час, а воно залишиться неподвижним. Місце стоятиме як пам'ятник, а тепер там пам'ятник місцю. А все того, що його охрестили межею політично-історичною, межею розмежування. І ця межа, вона не стоїть на місці. Її можна совати туди-сюди, єсли приносить в жертву їй «богам» декілька тисяч солдат, совати для того, щоб мінялась відстань прильотів і відльотів. Тоді можна чергувати територіально смерті цивільних і руйнування, щоб не так їм обідно було, щоб співати криші перекривати і вікна вставляти.

Я їду додому, бо сталося велике чудо — звільнили Херсон. Межа посунулася та-а-а-к далеко, що прилітатиме почало по Херсону, а не по моїм дитинським спогадам. Чи можна цьому радіти? Питання **НА МЕЖІ** (коль голочкою).

Мене виховували три жінки: мама, няня, бабуся. Няня не хотіла виїхати із села, коли на нього із усіх усюд летіли ракети. Їй було 88. Я була її єдиною некровною дочкою і внучкою. Одного літнього дня, поки няня поралася на городі, в сусідній дім врізалася ракета. Вона превратила весь сусідній воздух на волну (може даже на цунамі). Так що няню ця волна, в режимі ускореної перемотки, як рибку підхватила і кинула прямо об її любиме дерево з абрикосами. Кожного літа, коли достигали перші абрикоски, вона не їла їх, а зривала і бігла в гості накормить мене. А коли я поїхала у велике місто, і няні знову стало дуже самотньо, вона продовжила приносити абрикоски моїй мамі, щоб та попробувала їх за мене. Із-за всієї цієї символічності мені ще в 30 раз більше представляють, як вона лежить під цією абрикосою без свідомості, і ніхто не ходить по вулиці, і ніхто не баче її, і ніхто не може допомогти.

Бабушка теж залишалася в селі. Але вона носила звання самої мудрої, тому встигла переступити межу ще за місяць до початку великої війни. Вона переступила межу життя і, як то кажуть, не побачила всіх цих ужасів, спокійно собі проотдыхала той страшний рік на кладбищі в чудесній компанії своїх любимих родичок, за якими точно сильно скучала. 27 січня 2022 року, день, коли я востаннє була дома перед цією поїздкою. На похоронах у бабушки.

Поїзд гарчить ізнутри і снаружи, обвітшалося мого вагона перемогла час, він їй більше не страшний. Обвітшалося уже переступила межу, а я ще в ужасі питаюся цей момент відстрочить. Чого хтось вообщє рішив, що межі мають існувати? Чого хтось установлює межі, а хтось должна їх пересікати? І то, не факт, що пересіче. Межа теже може пересікти, якщо окажется більше ловкою. Вона і пересіче, і розсіче, і даже на внутренності твої не гляне, бо їй треба буде двигатися дальше. Межа ніколи не зупиняється. Тільки самі наївні думають, що вона статична. Вона умеє маскіруватися, да, це правда. Саме слово бросає якорь в голову — **МЕЖА** завмерла, вона кам'яна, вона пам'ятник определенному событию, яке охрестило її появленіє. Я це точно знаю: моє тіло — це межевий пам'ятник моєму народженню, його соорудила межа яйцеклетки моєї матери, розрушена сперматозоїдом мого несуществующого батька. Не можна руйнувати межі об'єктів, бо тоді обов'язково з'являться іще більші межі. Наприклад, я, наприклад, моє тіло. Я на межі. Я ужасно обмежена.

Я би избавляла предмети і абстракції від бремені їхніх меж. Чого в старшій школі я не могла понять, як правильно пользоваться контурними картами і атласами? Треба було коректором акуратно затирати межі між усіма державами, робити їх безмежними, щоб кругу, який схематично зображує Землю, було легше себе тримати. Щоб він був чистим і світлим, щоб там нікого не вбивали за межі, які переходять, за межі, які строятся, за межі, які не признаються, за межі, з якими борються. Тоді б я побачила останню недосконалість — налічіє круга, легкого і свободного, який символізував би жизнь без меж, безмежну жизнь, утопію, в якій людям не треба до смерті копиться гроші на квартиру, межі якої даже не способны захистить від гаубіци, де немає меж між бінарністю чоловік-жінка, де не треба платити за воду, коли ти на межі смерті із-за жажди, коли тобі не треба конкурировать, щоб переступити мислиму межу зарплати і ступеньки на кар'єрній лесніці. Я би затерла межі цього круга. Бо я обманулась, і він всього цього не символізує.

Я їду додому. Я так боюсь побачити, як старість доїдає тілесні межі моєї няні. Я так давно не бачила фізичні межі свого дому, но я так радуюсь, що вони досі є, що ракета не розрушила межі мого дому, що мій дім не став безмежним, бо тоді б я точно в ньому заблудилась. Я знаю, що мені будуть проводити екскурсії по всім домам сусідів і знайомих-незнайомих, яких не стало. Погано розрушать межі, погано создавать межі, це всегда до біди, до сльоз, до мук, до ужаса.

А Б С О Л Ю Т Н А М Е Ж А

Кажеться, я уже совсем рядом. Думка стає непослідовною, мене це злить. Але я маю бути до себе милосердною, того наминаю собі: чим ближче до межі, тим сильніше викривляються закони логіки. Мір просто трісне по швам, якщо попитається себе в них засунуть.

Я силуюсь представити собі цю Абсолютну межу, до якої так довго наближаюсь. Скажу чесно, мені не нравиться, якою вона представляється. Я десь точно ошиблась, бо якщо Абсолютна межа — це відсутність межі, тоді мір стане Абсолютним безмежжям. І даже Абсолютне безмежжя з'їсть межа. Возможно, мені хотілось представити, що за Абсолютною межею не буде болі. Но якщо там не буде болі, то там нічого не буде. І даже нічого з'їсть межа. Це буде Абсолютне безмежжя, на яке нізя буде глянуть, в якому нізя буде отразиться. Бо воно відобразатиме тільки саме себе, а саме воно мертво.

Мені вдруг стало смішно і грусно. Похоже, всю дорогу я тіки те й робила, що представляла великий Абсолютний прототіп тюрми, в яку я прятала своє серце перед цієї поїздкою. Мір, в якому немає меж — це мір, в якому немає болі. Но він і єсть огромной клеткой, яка в ужасі тратить усі свої желізні сили на те, шоби нічого не чувствовать. Бо там де немає болі, там немає і любові. І, кажеться, я уже достаточно смела і взросла, шоб принять цей факт. Да, за пределами клетки — обмежений мір. Обмежена жизнь. Вона отражає безконечность ужаса, яке в місцях, шо не підпадають під описання логічні, преломляється любов'ю.

Удівітельно, скільки маленьких голочок-меж поранило мене по путі додому, скільки я їх насобирала. Стою в тамбурі. Поїзд випустив свій пар, значить він прибуває на станцію. Скоро я ступлю на землю, яку прийнято називать «рідною». Але, якщо чесно, я малейшого понятія не маю — шо робить конкретно цю землю моєю й рідною. Я хочу родичаться зі всією землею.

Вот і моя остановка. Я ступаю і сразу же розсипаюсь на безмежжя маленьких голочок-меж. Мій ніс починає лоскотати тополиний пух, і ще якась одна нежність лове усі голочки, із яких я состою, в свої руки. Цим рукам стає так больно, а я починаю плакать, бо, соприкасаюсь із чимось обмеженим, знову обретаю свою цілісність. Безмежжя розтворюється в цьому простому осознанні: я ніколи не була в силах переступить Абсолютну межу. Бо вона, дійсно, оказалась Абсолютною — вона оказалась любов'ю. Я в маминих обятіях.

О Д А М Е Ж І

М е ж і р і д н и х
М е ж і к о т я т
М е ж і к в і т і в
М е ж і в у л и ц ь
М е ж і х л і б а
М е ж і г о р і х а
М е ж і д в о р у
М е ж і а л ю м і н і є в о ї м и с к и
Б е з м е ж ж я с т е п у
Б е з м е ж ж я б о л ю
Б е з м е ж ж я л ю б о в і
Б е з м е ж ж я г л у п о с т і

Я дома. Моє серце під акомпанімент болю виспівує оду кожній наблюдаємій межі рідного. Успіла надивиться на розмежоване зморшками обличчя няні — время в унісон з війною запічатала старість на її лобі, біля очей, рота, на щоках. Велика межа Житті подарила їй майже всі голочки-межі-зморшки. І так вони вже її колять, так вона вже від них заморилась. Сужу по тому, наскільки мені больно дивиться на її лице, розчерчене усіма можливими і неможливими межами людського досвіду.

Я така рада бачить новонароджених котят у своєму дворі: їх так приємно трогать, вони пушисті, ніжні і ласкаві. Їхні межі трепетно хрупкі, і я ні за що нікому б не розршила їх розрушити. Мені хочеться молитися на кожен межу кожного цвіточка в маминому палисаднику — вони виграли свої межі у війни, їхні межі взриваються безмежністю кольорів, їхні межі наповнюють мій двір запахами надії. Я би нікому не розршила їх зривати, позбавлять їх межі. Я хочу ступити на кожен вулицю, яку помню, обережно. Я хочу напам'ять вивчити межу хліба-кирпичика. Я хочу законсервувати у пам'яті чертанія алюмінієвої миски з малюнком виноградної лози і закаток із маминим кампотом. Я хочу витатуїрувати на своїй сятчатці очей величезність меж горіха, який нічого про свої межі не підозріває, безвозвратно оберігає своїм пишним листям мій двір від палючого сонця. Я хочу розцілювати кожен межу кожного любимого людини, кожної тварини і предмета за те, що вони бачать хрупкість, за те, що вони любуються недосконалістю моїх меж, за те, що вони достатньо уважні, шоби, не дай Бог, не розрушити чи не задіють межу інших, іншої, іншого.

Я дома. Я дивлюсь на безмежжя південного степу і розумію, що єсть щось, що в межах ніколи не нуждалось і нуждатись не буде.

P. S. Я не здержала обіцання — очарувалась останньою доступною для мене межею. Маю право. Люди, які обіцяють уважати і не нарушати межі, як історичні, так і лічні, теж завжди обманують.